

Daniel Dennett avisa que la multiplicació de possibilitats del món actual qüestiona del tot les nostres obligacions

L'explosió de la llibertat

JUSTO BARRANCO
Barcelona

Es tracta d'un dels pensadors més influents de l'actualitat, un filòsof darwinista que ha explicat la consciència, la llibertat, l'altruisme o la moralitat com a productes de l'evolució, d'aquesta selecció natural que de vegades sembla tan despietada. No és estrany que també hagi estat i sigui un dels apòstols del nou ateïsmo. És Daniel Dennett (Boston, 1942), codirector del Centre d'Estudis Cognitius de la Universitat Tufts i que als 73 anys no para: va oferir la setmana passada un seminari a la Universitat de Girona i ahir va parlar davant de 400 persones al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. Aquests dies diu que inscriurà al bastó que branda, trobat fa una dècada al bosc, la paraula *Catalunya*. No ho fa amb tots els seus viatges. O no quedaria bastó, perquè el requereixen a mig món.

Polèmic, inclassificable, a cavall entre la ciència i la filosofia des que després de llegir Descartes a la universitat es preguntés com cabien al

mateix món els pensaments i les neurones, Dennett ha conclòs que la consciència és un efecte físic de les activitats del cervell. "És més un periodista que un capità, és fonamentalment social: tu tens la teva i jo la meva, però estan dissenya-

llenguatge és inconscient, els processos pels quals veus el món també. I això no significa que no siguem lliures".

Perquè malgrat les afirmacions d'alguns científics sobre que l'activitat inconscient del cervell indica

què han ocorregut. Però tenim uns sistemes de control que són autònoms, racionals, flexibles i capaços d'adaptar-se indefinidament. Això ens fa lliures". Les promeses del Big Data de predir el nostre comportament amb els trilionis de dades d'internet no el preocupen. "Si el Big Data fos un secret prediria el comportament de la gent sota certes circumstàncies, però tan aviat com saps que estan intentant predir el teu comportament o manipular-te pots prendre contramesures. Una de les condicions de ser lliure és protegir-te de ser manipulat".

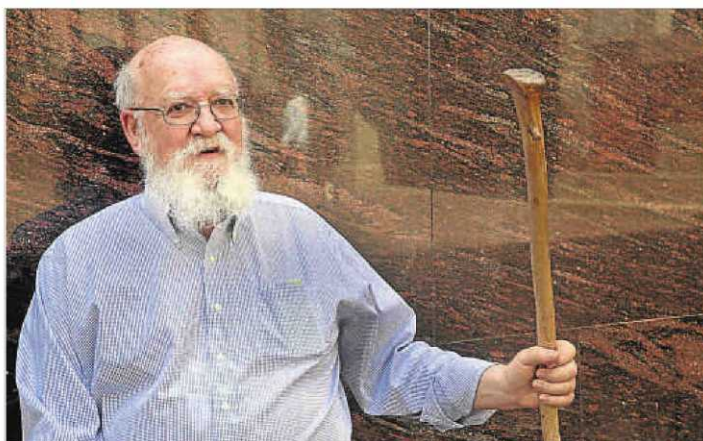
Això sí, la llibertat, un producte de l'evolució que continua evolucionant, "viu avui canvis explosius, perquè deure implica poder". "Si ets incapaç de fer alguna cosa, no hi estàs obligat. Però quan moltíssimes més coses es converteixen en possibles, com avui, moltíssimes més coses es converteixen en potencialment obligatòries. Pot agafar el seu mòbil i enviar a Oxfam 100 euros. És una de les mil accions altruistes que podria realitzar en els pròxims cinc minuts. Per què no les fa? Ens ofeguem en oportuni-

tats de fer el bé. Com a resultat, no en fem tantes com hauríem de fer. La filosofia moral no pot deixar de reconèixer com de greu és el problema. No tenim cap acord sobre quines són les millors pràctiques per a això. I podem tenir encara molt més poder. Què en farem".

Ho diu algú gens purità: va encunyar el concepte de *benegoisme*, per Ben Franklin i la seva frase "Hem d'anar tots a una o, amb certesa, ens penjaran d'un en un". L'altruisme, diu, neix de l'evolució

"Pot agafar el seu mòbil i enviar diners a Oxfam. I mil accions altruistes més en cinc minuts. Per què no les fa?"

perquè en moltes circumstàncies és bo per a nosaltres. Pensar-ho com un sacrifici desinteressat no li encaixa. "Preferiria un tipus d'altruisme del qual traiem un plaer també", somriu. I sobre la llibertat i el seu futur té més dubtes en un món on "l'alta tecnologia reemplaça fins i tot llocs de treball d'alta tecnologia i serà dur per a la gent trobar vides que siguin les seves vides, no les de tothom". Un món, per cert, on la democràcia "no sembla necessària per prosperar, sinó un extra, com demostra la Xina". ●

KIM MANRESA

El filòsof Daniel Dennett fotografiat ahir al pati del CCCB

des per compartir les nostres mentes amb els altres". I afirma que a grans trets la divisió de Freud entre conscient i inconscient està en bona forma, encara que "no ha tingut l'aplicabilitat que va pensar": "Tot el nostre processament del

que la lliure voluntat no existeix, diu que l'evolució ha fet que siguem lliures "en el sentit que importa". "No som lliures de violar les lleis de la física o de dur a terme accions completament indeterminades per les causes de l'instant en